

Consultatieverslag

Van een ontwerpversie van deze beleidsregel heeft begin 2023 internetconsultatie plaatsgevonden. Dit heeft vijf reacties opgeleverd. In dit verslag wordt op de verkregen adviezen en reacties ingegaan.

De Nederlandse Orde van Advocaten (hierna: NOvA) gaat in zijn advies in op het doel van de beleidsregel en op de afzonderlijke voorgestelde artikelen van de ontwerpversie van de beleidsregel. De NOvA meent dat de onduidelijkheid die de beleidsregel beoogt weg te nemen niet wordt weggenomen. De NOvA ondersteunt de mogelijkheid om door middel van de beleidsregel duidelijk te voorzien in de mogelijkheid van consignatie in gevallen waarin daarvoor geen wettelijke grondslag is aan te wijzen, maar er wel voldoende redenen zijn om tot consignatie over te gaan. De minister onderkent dat niet alle onduidelijkheid die de Wet op de consignatie van gelden oproept met een beleidsregel is weg te nemen, maar dat neemt niet weg dat de beleidsregel helpt om deze te verkleinen.

Verder is de NOvA van mening dat de beleidsregel een bevoegdheid in het leven roept om consignatie te weigeren in het geval dat een rechter naar het oordeel van de minister ten onrechte consignatie beveelt. De NOvA is van mening dat dit aspect van de beleidsregel in strijd is met de trias politica, een bevoegdheid creëert die niet met een beleidsregel in het leven kan worden geroepen en in strijd is met artikel 2, eerste lid, van de Wet op de consignatie van gelden. De NOvA adviseert daarom om artikel 3 [nu 4] van de beleidsregel te schrappen. De minister onderschrijft dit standpunt van de NOvA niet, omdat het berust op een onjuiste lezing van de ontwerpbeleidsregel. Volgens artikel 1:3, vierde lid, Awb wordt onder beleidsregel verstaan: "een bij besluit vastgestelde algemene regel, niet zijnde een algemeen verbindend voorschrift, omtrent de afweging van belangen, de vaststelling van feiten of de uitleg van wettelijke voorschriften bij het gebruik van een bevoegdheid van een bestuursorgaan." Bij de voorliggende beleidsregel gaat het om een beleidsregel die een uitleg van een wettelijk voorschrift omvat en uitleg geeft hoe artikel 2 van de Wet op de consignatie van gelden moet worden gelezen. Daarmee wordt geen nieuwe bevoegdheid gecreëerd en evenmin in strijd met de wet of de machtenscheiding gehandeld. Het is ook geenszins de bedoeling van de bepaling om rechterlijke uitspraken te negeren. De reactie van de NOvA geeft wel aanleiding om de tekst van de bepaling en de toelichting op dit vlak te verduidelijken.

De NOvA merkt op dat artikel 4 [nu 5] van de ontwerpbeleidsregel ten onrechte de suggestie wekt dat de afwijzing van een verzoek om consignatie geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb oplevert. Het is niet de bedoeling geweest om die suggestie wekken. Artikel 4 [nu 5] van de beleidsregel beoogt duidelijk te maken dat zowel de opname van gelden in de consignatiekas als uitkering van gelden uit de consignatiekas een Awb-besluit oplevert. In de praktijk bestond hierover onduidelijkheid. Ook de afwijzing van een aanvraag tot opname of uitkering levert, gelet op artikel 1:3, tweede lid, Awb een besluit op. Het advies van de NOvA om artikel 4 [nu 5] te schrappen is daarom niet overgenomen. Wel is de tekst van artikel 4 [nu 5] verduidelijkt.

Tot slot wijst de NOvA op de bestaande regeling voor deurwaarders. Hoewel deze buiten de reikwijdte van de internetconsultatie valt, is dit punt bij de minister bekend.

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB) is van mening dat het goed is dat in deze beleidsregel aandacht is voor het feit dat notarissen in sommige gevallen gelden onder zich houden waarvan zij de rechthebbenden niet kunnen vinden. De KNB vreest echter dat de beleidsregel tot een grote toename van aanvragen zal leiden van verzoeken om consignatie toe te staan op grond van een beschikking van de minister op grond van artikel 2, eerste lid, Wet op de consignatie van gelden. De KNB stelt daarom voor dat de notaris te allen tijde gelden ter consignatie kan aanbieden, waarbij de toezichthouder over het notariaat bij het houden van toezicht zal toetsen of de notaris niet te lichtvaardig heeft besloten tot het aanbieden van gelden ter consignatie.

De minister is bekend met de problematiek van door notarissen beheerde derdengelden. De wens om de notaris te allen tijde te kunnen laten consigneren kan echter niet door middel van een beleidsregel mogelijk gemaakt worden. Daarvoor is wijziging van wetgeving vereist. Dit valt buiten de reikwijdte van deze internetconsultatie. Bij een verkenning van vernieuwing van de Wet op de consignatie van gelden zal deze problematiek betrokken worden.

Naast de NOVA en de KNB hebben enkele particulieren op de internetconsultatie gereageerd. Een reactie stelt dat de term 'opnemen' voor het opnemen van gelden in de consignatiekas verwarrend is. Aangezien dit de term is die de Wet op de consignatie van gelden gebruikt, neemt de minister deze suggestie niet over.

Een andere reactie gaat, net als de reactie van de KNB, in op de positie van notarissen met gelden op een notariële kwaliteitsrekening. De geconsulteerde wijst op het feit dat niet alleen de bevoegdheid bij de minister moet bestaan om gelden ter consignatie aan te nemen, maar ook een bevoegdheid moet bestaan om gelden ter consignatie aan te bieden. Die bevoegdheid bestaat niet altijd bij een notariële kwaliteitsrekening, omdat de gelden op die rekening toebehoren aan de rechthebbenden en niet aan de notaris. Volgens de geconsulteerde kan alleen een wijziging van de Wet op het notarisambt hierin voor notariële derdengelden verandering brengen. Hoewel deze aspecten buiten de reikwijdte van deze internetconsultatie vallen, is de problematiek van consignatie van derdengelden bij de minister bekend. Bij een verkenning van een vernieuwing van de Wet op de consignatie van gelden zal deze problematiek betrokken worden.

Tot slot gaat een reactie in op de situatie waarin een (boedel)notaris wenst te consigneren, terwijl er een meningsverschil bestaat tussen de notaris en de rechthebbenden op door de notaris beheerde gelden. De geconsulteerde suggereert dat de gevallen waarin consignatie door notarissen mogelijk is verder beperkt zouden moeten worden en dat rechthebbenden zich tot de KNB zouden kunnen wenden. Deze suggesties vallen buiten de reikwijdte van de internetconsultatie. De problematiek van consignatie van derdengelden is bij de minister bekend.